

(pod slikami je podnaslov ali kratka navedba vsebine slike) in s poudarjenimi besedami (imena, dogodki, letnice idr.). Posebna rubrika so *Podatki*, ki dodatno pojasnijo eno osebo, dogodek ali pojav, ki se nanaša na učno vsebino. Na koncu vsake učne enote pa je rubrika *Preveri svoje razumevanje*, ki vključuje po pet vprašanj, ki se začenjajo z vprašalnicami kako ali zakaj.

Ugotovimo lahko, da je zasnova elementov učbenika klasična. Zasnova vsake učne enote je popolnoma enaka ter vključuje tako štiri osnovne elemente: učbeniško besedilo, slikovno gradivo, dodatno rubriko s podatki in rubriko s ponovitvenimi vprašanji, kar ustreza glavnemu namenu

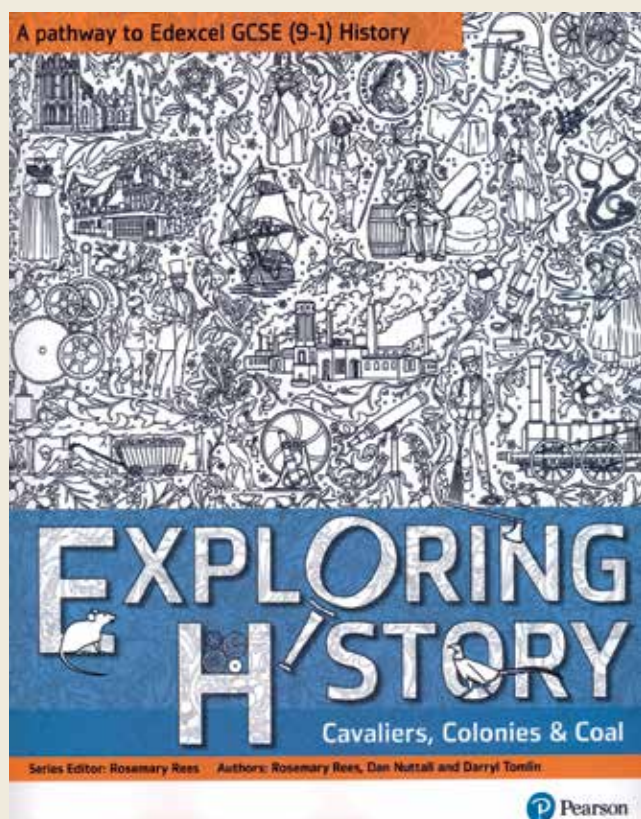
učbenika, da učence seznani z glavnimi dogodki v britanski zgodovini, kar je osnova za njihovo nadaljnje učenje zgodovine. Pozitivna stran učbenika je velika izraba posameznih strani za učno vsebino, ki je predstavljena le na 80 straneh. Učbenik nima praznih delov ali uvodnih strani v posamezno poglavje. Uredniki pa so poskrbeli tudi za dodatno preverjanje točnosti informacij oz. podatkov v učbeniku.

Spletna stran založbe, kjer so na voljo še drugi učni viri, je: www.collins.co.uk/connect.

Dr. Danijela Trškan

ROSEMARY REES, DAN NUTTALL, DARRYL TOMLIN, EXPLORING HISTORY: CAVALIER, COLONIES AND COAL.

London: Pearson, 2018, 203 strani.

Exploring History (Raziskovanje zgodovine) je serija učbenikov za osnovnošolce (Year 7–Year 9, starost 11–14 let) in vključuje tri učbenike. Prvi učbenik je *Exploring History: Monarch, Monks and Migrants* (Raziskovanje zgodovine: Vladarji, menihi in migranti). Drugi učbenik je *Exploring History: Cavalier, Colonies and Coal*, ki bi ga lahko prevedli v *Raziskovanje zgodovine: Podpornik kralja, kolonije in premog*. Tretji učbenik v tej seriji pa je *Exploring History: Trenches, Treaties and Terror* (Raziskovanje zgodovine: Jarki, pogodbe in teror).

Učbenik *Exploring History: Cavalier, Colonies and Coal*, ki ga predstavljamo v nadaljevanju, ima glavni namen pripraviti učence, stare od 11 do 14 let (Key Stage 3), na učenje zgodovine na GCSE-nivoju (14–16 let) z vključitvijo znanja, razumevanja konceptov in pisnih spretnosti. Zato vključuje številne strukturirane aktivnosti in vprašanja, ki so prisotna na GCSE-nivoju in izpitu ter sledijo po Pearsonovi stopnji napredovanja oz. lestvici, ki predstavlja model težavnosti nalog in napredovanja na mednarodnih srednješolskih izpitih Edexcel GCSE.

Učbenik ima pet poglavij: *Izziv Katoliške cerkve, Angleška državljanska vojna, Spreminjanje idej: 1660–1789, Trgovina s sužnji, Britanski imperij, Industrijska revolucija*. Poglavje vključuje od dve do štiri teme. Posebnost naslovov tem je, da so v obliki vprašanj in da imajo dvakrat posebno enoto na dveh straneh z naslovom *Kaj si se naučil*, kjer učenci vadijo z različnimi nalogami razumevanje zgodovinskih konceptov (kronologija, sprememba, vzročnost, interpretacije, dokazovanje, analitično pisanje ipd.). Npr. šesto poglavje, ki ima naslov *Industrijska revolucija*, ima tri teme: *Kaj je bila industrijska revolucija?*, *Ali bi preživel in*

dustrijsko revolucijo? in *Ali je industrijska revolucija prinesla napredek in izboljšanje?* ter dvakrat enoto na dveh straneh *Kaj si se naučil?* (za dokaz in spremembo).

Kot primer navajamo zasnovo teme *Kaj je bila industrijska revolucija?* na straneh 158–165. Tema se začne s kratko uvodno predstavitevjo učne vsebine oz. glavnimi spremembami v Britaniji med 1750 in 1850. Izpostavi tri stvari, ki jih bo ta tema obravnavala: pomen kmetijstva za industrijsko revolucijo, povezavo med prevozom, industrijo in razvojem mest ter razloge, zakaj so ljudje protestirali proti spremembam. Tema ima dve učni enoti: *Kmetovanje, ograjevanje in prehrana; Kanali, premog in bombaž*. Vsaka učna enota ima na začetku učne cilje, nato učno vsebino po poudarkih in oštevilčene slikovne ali pisne vire ter na koncu naloge, s katerimi poskušajo odgovoriti na naslov teme: *Kaj je bila industrijska revolucija*. Npr. učna enota *Kanali, premog in bombaž* ima dva učna cilja (naučiti se o povezavah med izboljšanjem prevoza in razvojem industrije; razumeti, kako zgodovinarji uporabljajo vire, da bi izvedeli več o industrijski revoluciji) ter štiri vsebinske poudarke (*Zakaj je bil učinkovit prevoz pomemben?, Kako so tovarne pomagale pri razvoju mest?, Rudarstvo in stroji, Ludisti*). Posebna rubrika je *Tvoje delo*, kjer učenci odgovarjajo na vprašanja, ki se nanašajo na oštevilčene vire. Ta rubrika se pojavi na vsaki strani, ki vključuje vire. Posebna rubrika je *Gljučni izrazi*, kjer so na kratko pojasnjeni pojmi in novi izrazi pri učni enoti. Vsaka enota ima še tri rubrike, prva je *Kaj misliš o temi?*, kjer je postavljeno eno vprašanje za razmišljanje o vsebini, druga rubrika je *Ali si vedel?*, kjer so dodani podatki o temi, in tretja rubrika je *Točka preverjanja*, kjer so postavljena vprašanja na učbeniško besedilo.

Ker je zasnova učbenika raznovrstna, ima učbenik v uvodu tudi pojasnilo, kako uporabljati učbenik, saj učence pripravlja na izpit iz zgodovine na nivoju GCSE. Glavni elementi so predstavljeni v nadaljevanju.

Raziskovalna vprašanja za učence so postavljena za vsako temo kot naslov teme in v zaključku teme, kar učencem pomaga, da se osredotočijo na učenje posamezne teme.

Učni cilji so postavljeni na začetku vsake teme in učencem pomagajo, da vedo, kaj morajo znati na koncu vsake teme.

Rubrika *Kaj meniš?* učencem omogoča, da pokažejo, kaj že znajo, in premislijo, kaj bi lahko še več odkrili o učni vsebini.

Rubrika *Gljučni izrazi* učencem pomaga razumeti posamezne nove besede, ki so na koncu učbenika v abecednem seznamu še enkrat pojasnjene.

Rubrika *Tvoje delo* je tista rubrika, ki vključuje naloge različnih težavnosti, ki pomagajo preveriti naučeno znanje in spodbujajo razmislek o tem, kar so se učenci naučili. Pri teh nalogah je s posebnim simbolom označena težavnost naloge (po Pearsonovi stopnji napredovanja).

Rubrika *Točka preverjanja* učencem pomaga preveriti in razmisliti o svojem učenju na koncu vsake teme.

Viri in interpretacije: učbenik vključuje veliko virov, npr. slikovno in pisno gradivo, ki prikazuje, kaj so ljudje v tistem času rekli, mislili in ustvarili. Ravno tako vključuje različne interpretacije, in sicer odlomke iz del zgodovinarjev in drugih ustvarjalcev (npr. pesmi, igre, filmi), ki prikazujejo kako sodobni ljudje interpretirajo zgodovinske dogodke.

Rubrika *Ali si vedel?* vključuje dodatne informacije za poglobitev znanja učencev.

Rubrika *Kaj si se naučil?* je na sredini in na koncu vsake teme in učencem pomaga, da razmišljajo o vsebini poglavja in o tem, kar so se naučili. Vključuje ponovitev vsebine, ki so se je učenci naučili ter dodatna vprašanja na dodaten vir informacij, ki učence uči različne pristope k analizi virov kot priprava na izpit GCSE (analiza vira, vprašanja na spremembo in kontinuiteto, vzroke in uporabnost virov, analiza interpretacij, analitično pisanje itd.). Če je rubrika na koncu teme, vključuje tudi *Hitri kviz* z vprašanji kratkih odgovorov (rešitve so na koncu učbenika). Rubrika *Kaj si se naučil?* vključuje tudi zgodovinsko pisanje, ki učencem pomaga izboljšati spretnosti pisanja, in sicer so podana različna navodila, kako odgovarjati na različna zgodovinska vprašanja (npr. za spremembe, primerjavo virov, pojasnilo vzrokov, uporabnost virov kot dokazov, opis dogodkov), ki se pojavijo tudi na izpitu GCSE.

Učbenik na začetku na dveh straneh vključuje tudi časovni trak, ki prikazuje čas od 1485 do 1900 oz. glavne dogodke z letnicami, ki jih obravnava celoten učbenik.

Na koncu učbenika so še naslednje rubrike: seznam vseh ključnih izrazov s pojasnili, ki so bili že navedeni v rubriki *Gljučni izrazi*; stvarno in imensko kazalo, kjer so s krepkim tiskom označeni izrazi, ki so v učbeniku tudi pojasnjeni v rubriki *Gljučni izrazi* ter odgovori na vsa vprašanja, ki so bila postavljena v rubriki *Hitri kviz*.

Ugotavljamo, da ima učbenik več različnih elementov poleg klasičnega učbeniškega besedila, dodatnih pisnih in slikovnih gradiv in ponovitvenih vprašanj. Pomembne so rubrike, ki učence pripravljajo na zunanje izpite, kar bi

lahko uporabili tudi slovenski avtorji osnovnošolskih in srednješolskih učbenikov, npr. rubrike kot priprava na zunanje preverjanje v osnovni šoli ali rubrike kot priprava na maturo iz zgodovine v gimnaziji.

Učbenik ima 203 strani, velikost je 27,5 x 22 cm, vendar pa teža ni velika zaradi tankega kakovostnega papirja. Učbenik nima posebnih uvodnih strani za posamezna poglavja, poglavja so ločena po barvnih obrobah, vse strani so torej popisane oz. prostorsko zelo dobro zapolnjene.

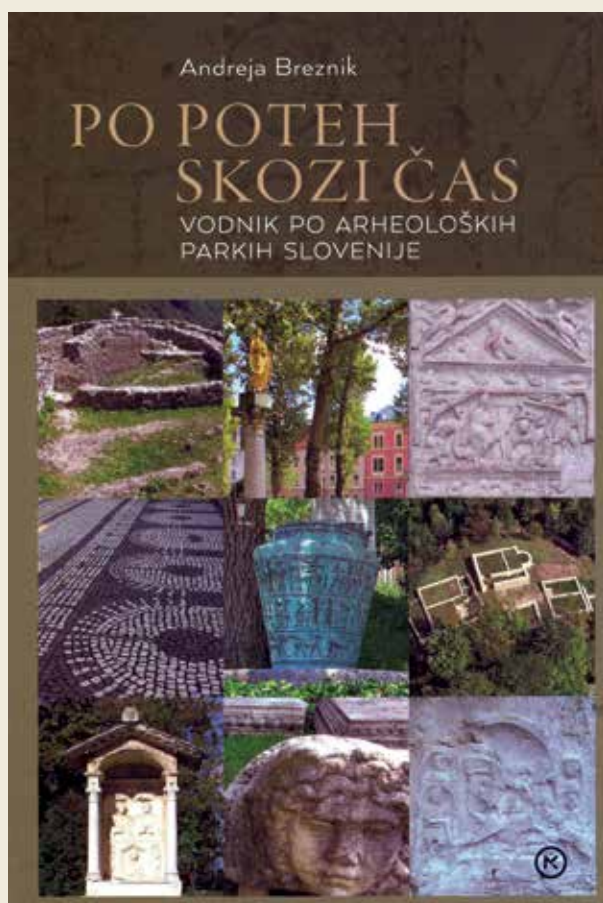
Posebnost je, da učbenik vključuje originalne ilustracije oseb in dogodkov, ki jih je financirala založba. Učbenik ima tudi posebno opombo, kjer so uredniki napisali, da so poskušali odpraviti napake v učbeniku, a ker so tudi ljudje, ki delajo napake, naprošajo vse uporabnike, da če najdejo napako v učbeniku, le-to sporočijo na elektronski naslov založbe.

Več o založbi: www.pearsonschools.co.uk.

Dr. Danijela Trškan

BREZNIK ANDREJA. PO POTEH SKOZI ČAS. VODNIK PO ARHEOLOŠKIH PARKIH SLOVENIJE.

Ljubljana: Mladinska knjiga Založba, d. d., 2016, 226 strani.

Knjigo *Po poteh skozi čas*, ki je vodnik po arheoloških parkih Slovenije, je napisala dr. Andreja Breznik, ki je diplomirala na Oddelku za arheologijo na Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani. Leta 2012 je doktorirala na Fakulteti za družbene vede Univerze v Ljubljani z disertacijo, ki ima naslov *Upravljanje arheološkega parka v RS s področja managementa neprofitnih organizacij in dediščinskega managementa*. Od leta 2006 naprej je zaposlena v Narodnem muzeju Slovenije.

Knjiga ima arheološke parke razdeljene v petih poglavjih. Vsako poglavje ima v uvodu predstavljeno časovno obdobje z glavnimi značilnostmi ter pojasnilom o najdenih najdiščih in ostankih na današnjem slovenskem ozemlju. Avtorica je v predgovoru zapisala, da je v Sloveniji zabeleženih več kot 3000 enot arheološke dediščine in da so v več kot enem stoletju nastajali arheološki parki, npr. prvi je nastal leta 1899 na Spodnji Hajdini pri Ptujju, do leta 2016 pa je bilo takšnih že 44. Avtorica jih je izbrala in uredila v 34 predlogov za ogled oz. izlete. Tako je nastal vodnik po slovenskih arheoloških parkih.

Prvo poglavje predstavlja obdobje kamna, ognja, jam in lovcev. Predstavljena so najdišča: Divje Babe I (jamska zibelka svetovne glasbe), Potočka zijalka (najdišče prašivanke) in Ajdovska jama pri Nemški vasi (jamski pokopi).

Drugo poglavje predstavlja obdobje mojstrov kovin, kamnitih mest in zemljene grobnice. Predstavljena so najdišča: Debela griža pri Volčjem Gradu (prazgodovinski grad), Prazgodovinsko gradišče ob Muri (Novine pri Ceršaku), Cvinger pri Dolenjskih Toplicah (železodobno gradišče z gomilami), Podložje pod Ptujsko Goro (grobnišče bogatih konjenikov), Paštela (Staro mesto nad Mariborom), Vače (najdišče znamenite situle), Magdalenska gora (slovenska akropola), Most na Soči (čez most